

Kontakty:

Ing. Jiří Popelka, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti, místostarosta města Jistebnice, předseda spolku Zachovalý kraj, 739 339 028, popelka.jiri@centrum.cz, www.platformaprotiulozisti.cz

Ing. Edvard Sequens, energetický poradce, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, 602 282 399, edvard.sequens@calla.cz, www.calla.cz

Mgr. Daniel Vondrouš, ředitel, expert na politiku životního prostředí, Zelený kruh, 724 215 068, daniel.vondrous@zelenykruh.cz, www.zelenykruh.cz

Politické strany si přejí posílení role obcí při rozhodování o umístění úložiště radioaktivního odpadu. Po volbách tak může dojít k obnovení dialogu státu s obcemi.

Většina politických stran, které mají šanci dostat se v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny, podporuje zapojení obcí do všech fází rozhodování o umísťování hlubinného úložiště jaderného odpadu. Vyplývá to z jejich odpovědí na předvolební anketu [1]. Pouze stávající vládní strany (ANO, ČSSD, KDU-ČSL) odpověděly vyhýbavě nebo vůbec. Schválení zákona je klíčovou podmínkou pro obnovení dialogu státu s obcemi. Platforma proti hlubinnému úložišti, Asociace ekologických organizací Zelený kruh a Calla – Sdružení pro záchranu prostředí dlouhodobě kritizují nedůvěryhodný a nekoncepční postup státu a zejména ministerstva průmyslu a obchodu, který způsobil selhání tohoto dialogu.

V Praze 20. září 2017

Většina politických stran, které odpověděly na anketu [2], podporuje schválení zákona, který by umožnil obcím zapojit se jako rovnoprávnější partner do hledání hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Uvědomují si, že bez zahájení férového dialogu mezi státem a obcemi z dotčených lokalit, není možné úložiště vybudovat.

Zapojení obcí do všech fází rozhodování podporují prakticky všechny oslovené strany. Oproti stávajícímu stavu by se tedy účast obcí měla rozšířit zejména na fázi průzkumu. Pouze Svobodní by obce do právě do této „vyhledávací fáze“ nezapojila a ČSSD o této otázce teprve diskutuje. Na žádnou z obou otázek neodpověděly ANO, KDU-ČSL a SPD [3].

Aby nezbytnou podmínkou pro umístění úložiště byl přímo souhlas dotčené obce, prosazují ODS, Piráti, Realisté, SPO, Svobodní, TOP 09 a Zelení. Spíše proti jsou ČSSD, KSČM a STAN [4].

Zákon, který posílí práva obcí při vyhledávání úložiště, slibovala už Sobotkova vláda. Slib ale nedodržela. Díky nedůvěryhodnému přístupu zejména ministerstva průmyslu navíc pokus o dialog mezi státem a obcemi úplně selhal [5].

Politické strany se naopak neshodly na další budoucnosti jaderné energetiky [6]. Nezbytnou podmínkou stavby nových reaktorů jsou ohromné dotace v podobě státní záruky či veřejné podpory, popřípadě výrazné zvýšení závislosti české energetiky na cizím státu, který by stavbu zaplatil a jemuž bychom byli zavázáni. Proti takovému zatížení kapes daňových poplatníků se staví KSČM, Piráti, SPO, TOP 09 a Zelení. Naopak nové jaderné dotace by nevadily ODS či Svobodným. Vyhýbavě odpovídala ČSSD, KDU-ČSL, Realisté či STAN.

Daniel Vondrouš z asociace ekologických organizací Zelený kruh řekl: „Stát rozhoduje, jak bude nakládat s radioaktivním odpadem na statisíce let dopředu. To není možné bez férového dialogu s lidmi z míst, které toto rozhodnutí může zasáhnout. Stávající vláda v komunikaci s lidmi selhala. Názory většiny politických stran však dávají naději na změnu k lepšímu.“

Jiří Popelka, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „První návrh zákona o zapojení obcí do výběru hlubinného úložiště byl na stole již v roce 2012. Od té doby se příslušné úřady tváří, že na zákoně pracují, ale výsledek stále nikde. Budeme usilovat, aby se nynější předvolební sliby konečně staly skutečností.“

Edvard Sequens z Cally doplnil: „Praxe ukázala, že odpovědné státní úřady preferují postup z pozice silnějšího namísto férového a otevřeného jednání s obyvateli obcí, pod nimiž by mělo na věčnost skončit nebezpečné dědictví jaderné energetiky. Některé politické strany nyní slibují změnu, připomeneme jim to po volbách.“

Poznámky:

[1] Zástupci a zástupkyně 26 předních ekologických organizací sdružených v asociaci Zelený kruh připravili soubor otázek, které odrážejí nejpalčivější problémy, jimž Česká republika v současnosti čelí a jež mají významný dopad na zdraví obyvatel a prostředí, v němž žijí a jsou zároveň řešitelné v průběhu standardního funkčního období, tedy čtyř let. Drtivá většina otázek tak či onak souvisela s oblastí energetiky.

[2] Osloveny byly všechny politické strany, které v [průzkumu](#) společnosti SANEP z 30. června 2017 měly volební potenciál vyšší než 2,5 procenta: ANO, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, Piráti, Realisté, STAN (v té době ještě koalice KDU-ČSL – STAN), SPD, SPO, Svobodní (SSO), TOP09, Zelení (strany vždy uvádíme v abecedním pořadí). Odpověděly všechny kromě ANO a SPD.

[3] Zasadíte se o to, aby lidé a obce měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umísťování hlubinného úložiště jaderného odpadu?

ANO: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

ČSSD: v diskusi

KDU-ČSL: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

KSČM: Umístění jaderného úložiště je velice citlivá otázka a tady by měly dotčené subjekty mít možnost zapojit se do rozhodovacího procesu.

ODS: Jsem autorem schváleného pozměňovacího návrhu k tzv. atomovému zákonu, který ukládá vládě, aby předložila zvláštní zákon, který určí postup při stanovení průzkumného a chráněného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při povolování provozování úložiště radioaktivního odpadu a postup, jak zajistit respektování zájmů obcí, kterých se to dotýká. Pokud k tomu budu mít příležitost, prosadím urychlené předložení takového zákona.

Piráti: Ano

Realisté: Pokud se týká obcí, odkazujeme na již řečené, tedy na podporu maximálně možné decentralizace, a tedy posílení práv všech účastníků z příslušného regionu (obce) na rozhodování, které se týká obyvatel dotčeného regionu.

STAN: Rozhodně ano.

SPD: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

SPO: ano

Svobodní (SSO): Ano. Ale kromě té nulté fáze - vyhledávací. Nedovedeme si představit, že lidé bez jakéhokoliv geologického vzdělání chodí po krajině a ukazují prsty se slovy „no a což tak to úložiště udělat tady?“

TOP 09: ANO. Nezbytná podmínka pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu.

Zelení: Ano. Nastavíme férové podmínky pro proces vyhledávání hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a vysoce radioaktivního odpadu. Základní podmínkou dalších jednání je nastavení transparentního procesu ve všech jeho fázích.

[4] *Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?*

ANO: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

ČSSD: pravděpodobně ne

KDU-ČSL: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

KSČM: Obávám se, že v takovém případě by nedošlo ke shodě nikdy a tudíž by konečné rozhodnutí mělo být na vládě.

ODS: Toto bude muset vyřešit ten zákon, o které hovořím v předchozí odpovědi.

Piráti: Ano

Realisté: Umístění hlubinného úložiště by mělo podléhat souhlasu obcí, rozhodnutí ale musí předcházet racionální a ne emotivní diskuse zúčastněných stran, přičemž role státu v ní by neměla být nátlaková.

STAN: Nepodporujeme přímo právo veta, ale podporujeme účinné zapojení obcí do rozhodovacího procesu.

SPD: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

SPO: ano

Svobodní (SSO): Ano

TOP 09: ANO. Nezbytná podmínka pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu.

Zelení: Ano. Jsme pro nepřekročitelné právo obcí a krajů rozhodnout o umístění úložiště v daném regionu.

[5] <http://www.zelenykruh.cz/aktuality/ministr-mladek-selhava-pri-hledani-uloziste-radioaktivniho-odpadu>

[6] *Postavíte se proti zavedení takových státních záruk a veřejné podpory pro stavbu nových jaderných reaktorů, které by zatížily státní pokladnu nebo účty spotřebitelů anebo výrazně zvýšily závislost české energetiky na cizím státu?*

ANO: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

ČSSD: diskutováno

KDU-ČSL: U energetického mixu zastáváme názor, že naše energetika musí být nastavena tak, aby to bylo ekonomicky, bezpečnostně a mezinárodně výhodné. Jadernou energetiku podpoříme v případě, že to bude dávat ekonomický smysl.

KSČM: Rozhodně není našim cílem zvyšovat závislost ČR na dovozu čehokoli, ani finanční zatížení zejména koncových spotřebitelů. Naše strana ale podporuje dostavbu bloků JE Dukovany a Temelín.

ODS: Podle mého názoru by odstoupení od jaderné energetiky znamenalo konec naší energetické soběstačnosti a vznik naší energetické závislosti na cizích státech. Proto podobné bludy energetických aktivistů nepodpořím.

Piráti: Ano

Realisté: Otázka záruk musí být předmětem diskuse, Realisté jsou obecně proti zvýhodňování zahraničních firem, v uvedeném případě je ale třeba vzít v úvahu všechny další podmínky takového případného kontraktu, a ne vytrhovat z komplexu vztahů jeden parametr.

STAN: Vzhledem k tomu, že zajištění zdrojů energie je klíčová otázka energetické bezpečnosti státu, zvážíme každý konkrétní projekt.

SPD: Bez odpovědi. V programu neuvedeno.

SPO: ano

Svobodní (SSO): Copak podporou tzv. OZE nezatěžujeme státní pokladnu a účty spotřebitelů? Dostáváme se tím snad bezpečně ze závislosti české energetiky na cizím státu? Tvrdíme, že jaderná energie v tuto chvíli do našeho energetického mixu patří. Při vědomí všech negativ, která to s sebou nese. Jako mírní snílci sníme o tom, že se někdy dočkáme třeba thoriových reaktorů.

TOP 09: ANO, veřejná podpora výroby kWh elektřiny z nového jaderného reaktoru by neměla překročit náklady na výrobu kWh elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Musí být garantováno, že se ČR zbaví ze strategických a bezpečnostních důvodů závislosti na dodávkách jaderného paliva z Ruska a palivo bude dodáváno některým z našich spojenců z NATO

Zelení: Ano. Odmítáme jakoukoli veřejnou podporu pro stavbu nových reaktorů. Takové investice jsou extrémně rizikové a navíc zbytečné. Zkušenosti ukazují, že se téměř nikdy nepodaří dokončit výstavbu jaderných reaktorů v předepsaném termínu a za deklarovanou cenu, takže reálný dopad by byl nakonec mnohem vyšší než ten předem uváděný. ČEZem kulantně nazvané „kompenzační schéma“ nás může stát během příštích desetiletí až biliony korun. Další jaderné reaktory nepotřebujeme, pokud úsilí a veřejnou podporu zaměříme na oblast energetické efektivity a obnovitelné zdroje energie.